ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1927 – Յունիս – 1927

էջ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Հ. Վ. ՀԱՑՈՒՆԻ. — Մետրապոլտութիւնը Հայոց մէջ 161

Տոքթ. Վահր. Յ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ. — Հայ բժշկական ձեռագիրք. Յառաջաբանութիւն Ախրապատինի Ամիրտոլվաթայ . . 165

ԼԵԶՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ

Հ. Գ. Ն. — Լեզու և գրականութիւն . 169

Հ. ԳՐԻԳՈՐ ՍԱՐԳՍԵԱՆ. — Դիտողութիւններ Աճառեանի «Հայերէն նոր բառեր»ուն. 179

ԳՐԱԿԱՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՊԱՊԻՆԻ. -- «Հաց և գինի». Գուբբիոյի գայլը. — Բանտարգելներ. — Աստեղազարդ կամարը. — (Թրգմ. Հ. Ա. ՂԱԶԻԿԵԱՆ) 182

ՍՐԱԲԵԱՆ. — Խոհեր ու շողեր . . 184

ԱՐՍԷՆ-ԵՐԿԱԹ. — Իրիկնամերձ. — Գիշեր 184

Հ. Կ. ՔԻՊԱՐԵԱՆ. — Հ. Ալիշան Տխրունիին մէջ 185

ԱՅԼԵՒԱՅԼՔ

* * * — Կ. Պոլսի թանգարանները . 189

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ

Հ. Կ. Ք. — «Սարուխան»ի Խորհրդաւոր Աղջիկը. — «Զարեհ Պըլպուլ»ի Ճակատագրի փուշին վրայ. — «Արամ Գառոնէ»ի Արա և Շամիրամ 191

SOMMAIRE

1927 - Juin - 1927

p.

PHILOLOGIE

P. V. Hatzouni. — Le métropolitain dans l'église arménienne . . . 161

Doct. Vahr. H. Torkomian. – La Pharmacologie de Amirdolvat. . . 165

LINGUISTIQUE

P. G. N. — Langue et littérature . 169

P. Grégoire Sarkissian. — Quelques observations sur «Des nouveaux mots arméniens» de H. Adjarian . . . 179

LITTÉRATURE

Jean Papini. — «Pane e Vino», Il lupo di Gubbio. — I prigioni. — Lo stellato. (trad. en vers arm. *P. A. Gazighian*). 182

Srabian. — Pensées et rayons. . 184

Arsen-Yergath. — Soir. -- Nuit . 184

P. C. Kibarian. — P. Alishan dans ses Elègies 185

DIVERS

* * * — Les musées de Constantinople 189

RECENSION

P. C. K. — «L'enfant mystérieuse» de Saroukhan. — «Sur les épines du destin» de Zareh Belboul. — «Ara et Shamiram» de Aram Karoné 191

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԳՐՔԵՐ

Մ. Վարանդեան. — Համայնավարութիւն և համաշխարհային յեղափոխութիւն. (Մատենաշար «Յուսաբեր» թիւ 15). Գահիրէ, տպ. «Յուսաբեր» 1926. էջ 238. գին 12 Ե. Գ.։

ՆԱՐԵԿ. — Ողբերգութիւն Ս. Գրիգոր Նարեկացիի. Աշխարհաբարի վերածեց Գարեգին Եպս. Տրապիզոնի. Կ. Պոլիս, տպ. Յ. Մ. Սեթեան, 1926, էջ 549.

ARCHAG TCHOBANIAN. — La sœurette lointaine et autres histoires d'enfants.-Traduit de l'arménien par l'Auteur. Paris, librairie Gedalge, 75 Rue des Saints-Pères. Collection Juvenalia. 1926. p. 96, 3 fr.

ՄԻՀՐ. Ս. ՆԱՃԱՐԵԱՆ. — Վարպետ Բժիշկը. Ծիծաղաշարժ կատակերգութիւն մէկ արար. Պէյրութ, տպ. Տէր Յովհաննէսեան, 1926. էջ 13. գին 2 ֆր.։

ԳԱԼԵԱՆ ՏՕՔԹ. Յ. — Բժիշկի մը խրատները հայ պատանիներուն. հրատ. «Գողթան» գրատուն. 1926. տպ. «Ալֆ» Սելանիկ. գին՝ 7,50 դրախմի:

Զօրավար Անդրանիկի կովկասեան ճակատի պատմական օրագրութիւնը 1914–1917. Դրագրուած Զօրավարին թիկնապահ զինուորէն. Պոսթոն. Տպարան «Պայքար»ի. 1924. էջ 200. գին տոլ. 1:

Տիրան Մազմանեան. — Յոյզեր ու Երազներ (Յետ մահու փնջիկ մը տարաբաղդ քերթողի գրուածներէն). Հալէպ. Տպ. «Արաքս» Բ. Թօփալեան. 1927, էջ 180. գին՝ սէնթ 0,75:

Արամ-Գաւօնէ. — Արա և Շամիրամ (Պօէմ) Թաւրիզ. Ատրպ. Հայոց թեմական տպարան. 1926. էջ 24, գին՝ 2 ղրան:

Միհր. Ս. Նալճարեան. Ազատ վաճառականին կտակը կամ Յակոբոս աղա (կատակերգութիւն երկու արարով), Պէյրութ. Տպ. Տէր Յովհաննէսեան և Ուզունեան, Քէհեաեան. 1927. էջ 18, գին՝ ֆր. 3:

ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԳԻՐ. – Ցուցակ Հայաստանի Գրապալատում ցուցակագրված 1925 թվի ընթացքում Հայաստանի Խ. Ս. Հ. սահմաններում լոյս տեսած տպագրական նիւթերի. Երևան. 1925. թիւ 1:

Սուրխաթեան. — Հայ գրականութիւն. Արեւելահայ 19րդ դար և 20րդի առաջին քառորդ. արձակ և չափածոյ նմուշներ հեղինակների համառօտ կենսագրականով և բնորոշումով. երկու հատոր. Երևան. Պետական հրատարակչութիւն. 1926. Ա. հատոր էջ 830. Բ. հատոր էջ 704. գին երկու հատորին, ֆր. 6,50:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՅ ՈՍԿԵՐՉՈՒԹԻՒՆԸ. — Le Figaro Artistique այս տարուան 14 ապրիլի թիւին մէջ կը գրէ. Զարդագրուագի արուեստներու թանգարանը իր արևելեան բաժնի սրահներուն մէջ երկու ապակեդարաններ նուիրած է Հայ ոսկերչութեան. հոն ցուցադրուած՝ են Արմենակ Պէյ Սագգեանէ համբերատար ճաշակով հաւաքուած ոսկերչական առարկաներ՝ որ ընդհանրապէս կը պատկանին ԺԸ. դարու վերջին և ԺԹ.ի առաջին կէսերուն ու կը պահեն Լուդովիկոս ԺԵ.ի և ԺԶ.ի ոճերուն դրոշմը, յարմարելով սակայն արևելեան պահանջներուն:

Այդ առարկաները սեղանի սպասներ չեն միայն, ինչպէս կը տեսնենք սովորաբար արևմտեաններու քով. այլ կան նաև կնոջ արդուզարդի իրեր, լենի առարկաներ, որոնք կը պատկերացնեն արևելցիներու ամենանուրբ պչրանքն ու այն անզուսպ հաճոյքները՝ զոր արևելցիներ կ'ամփոփեն գրգռիչ իրերէ. հայլիներ, օծանելի արկղեր, հաշիշի ու ծխախոտի տուփեր, խունկի և բուրմունքի ամաններ:

Հայերը իրենց ճաշակով և գեղարուեստական տաղանդով միշտ Թուրքիոյ արուեստի գործերու գուցէ միակ արտադրիչները եղած են. Արդէն ԺԳ. դարուն Մարգոյ Բոլոյ կը հաստատէր «թէ անոնք կը շինեն աշխարհիս ամենէն նուրբ և գեղեցիկ գորգերը, ինչպէս նաև բազմազունեան մետաքսէ կտաւներ՝ ամենաճոխ և շատ չքնաղ»: Սելճուքեան Թուրքերու ժամանակ իրենց գրաւած այդ դիրքը պահեցին՝ և զարգացուցին ալ, անոնց յաջորդող Թուրքերու առեն: Իրենց արևմուտքի հետ ունեցած յարաբերութեանց շնորհիւ, ԺԸ. դարէն սկսեալ Թուրքիա մտցուցին ֆրանսական արուեստին՝ մասնաւորապէս Լուդովիկոս ԺԵ. և ԺԶ. ոճերը, և ասոնք թէ զարդագրուագի և թէ ճարտարապետութեան մէջ. այդ ոճերը այնքան ալ ընդհանրացան, որ բազմաթիւ մզկիթներու սեղաններն ու ամպիոնները Լուդովիկոս ԺԵ.ի ոճով կառուցուեցան:

Այս անունով ոսկերչական քանդակները արդիւնք են Պոլսոյ ոսկերիչներու ընկերակցութեան, որու անդամները մեծ մասամբ հայ վարպետներն են և հիմայ ալ կը պահեն իրենց արուեստի համերաշխութեան զգացումը:

Կ'իմանանք թէ Մեծ. ՏՈՔԹ. Վ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ Հայաստանի գիտական կաճառին (Ինստիտուտ) անդամ ընտրուեր է: Մեր ջերմագին ուրախակցութիւնները:

ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ
«ԳԵՂՈՒՆԻ»Ն
1927

Այս ամսոյս վերջերը կը լրանայ «Գեղունի»ի 1927 տարւոյ պրակին տպագրութիւնը․ շքեղ և ճոխ հատոր մը, նուիրուած մի միայն մեր փորագրող – արձանագործ – ճարտարապետ – նկարիչ արուեստագէտներու գեղեցկագիտական գործերուն։

Մինչև հիմայ իբր բաժանորդ արձանագրութիւններ կ՚ընդունինք այդ պրակը յանձնի մէջ։

Նկատի առնելով որ «Գեղունի»ի այս պրակին էջերը զարդարող պատկերները աւելի ճոխացան՝ իրենց թիւով ու ծաւալով, քան ինչ որ նախապէս ծրագրուած էր, կը հարկադրուինք՝ նոր արձանագրութիւններու համար, բաժնեգինին վրայ յաւելում կատարել։

Այսուհետև «Գեղունի»ի այս պրակին բաժնեգինն է ճանապարհածախսով միասին, կանխիկ վճարելի տոլ. ր. 3.50.

դիմել

Imprimerie Arménienne
Illustration "KÉGHOUNI"

S. Lazare — **VENISE (Italie)**

Ամերիկայի Ցորդս բաժանորդները և բաժանորդագրուիլ ուզողները կրնան դիմել Հայ Կրթական Հիմնարկութեան, հետևեալ հասցէով

ARMENIAN EDUCATIONAL FONDATION
331 Fourth Avenue
NEW YORK N. Y.

«Գեղունի»ի նախորդ տարիներու պրակներու ամբողջ հաւաքածոյն (տարիներ 1901-2-3-4-5-9) կ՚արժէ ճանապարհածախսով միասին

Անկազմ տոլ. 8. — Կիսակազմ տոլ. 11.—